

- Paradigmoj de kulturaj ŝanĝoj;
- Tradicioj kaj novenkondukaĵoj en kultura proceso: diskurso pri historia-antropologia kompreniĝo;
- Novenkondukaĵoj kaj sinsekveco en socia-politika historio de jura penso;
- Ideoj de paco kaj toleremo en kultura proceso;
- Novenkondukaĵoj en soci-kultura manaĝerado, servoj kaj edukado.

Plenriĉa temaro de la artikolaro estas komprenebla, ĉar la konferenco aranĝis pluraj organizaĵoj kaj aŭtoroj, kiuj ĉiufanke prilumis kulturen agadon ekde arĥeologia modeligo de etnokulturaj procesoj en okcidenta Siberio ĝis la esploro de germana social-demokratio fine de la 19-a jarcento kaj uzado de tradiciaj konoj en sistemo de socia administrado en Niĝerio. Oni pritraktas ankaŭ historiajn kaj nuntempajn formojn de interagadoj de tradiciaĵoj kaj novenkondukaĵoj en kultura vivo sur ĉiuj kontinentoj de nia planedo.

En la dua volumo de la konferencaj materialoj oni publikigas 38 diverstemajn artikolojn sub kvar ĉapitroj:

- socialaj-filozofiaj aspektoj de kultura evoluo kaj transformoj;
- tradiciaĵoj kaj novenkondukaĵoj en kultura-historia proceso;
- novenkondukaĵoj kaj sinsekveco en sociala-politika historio;
- novenkondukaĵoj en sociala-kultura manaĝerado de servoj kaj edukado.

La dua volumo estas dediĉita plejparte al la Rusia kulturo, ĝiaj transformoj dum aktivaj soci-historiaj ŝanĝoj, krizaj periodoj kaj nuntempaj problemoj en konstruado de la nova socio kaj kulturo.

Oni certe povas antaŭvidi, ke la materialoj de la konferenco servos kiel fundamento por estontaj gravaj paŝoj dum formado de nia teoria kaj praktika pensado en la sfero de kulturaj novenkondukaĵoj, por difini direktojn de evoluo de kulturaj fenomenoj kiel interne de apartaj naciaj kulturoj tiel ankaŭ en interkultura monda spaco.

Adreso de la recenzinto

D-ro Vladimir Ju. SCHOTKIN

Beruni ko'chasi, 31/ 50

UZ – 140050 Samarkand / UZBEKIO

Tel. +998 (66) 229 13 01 <holikmam@mail.ru>

Scienca ĉio

Fakidotoj tamen postvivas

Kompari formikan ŝtaton kun homa ŝtato estas granda tento. Verdire formikoj ja estas ĝardenistoj – kiuj sur memhakitaj folioj bredas fungojn, brutbredistoj – kiuj tenadas foliolaŭsojn, konkerantoj – kiuj subjugigas aliajn popolojn, kaj multe pli da tio kio konformas kun homaj kondutoj. Antaŭ ĉio la formikoj estas ekstreme batalemaj. Iu specio, la amazona formiko *Polyergus rufescens*, sin tiom dediĉas al militado, ke ĝi pro tio iom post iom perdis ĉiujn aliajn ecojn kaj vivkapablojn. Kaj tiel la amazon-formikoj specialiĝis al sklav-ĉasado por rekrutigi personaron por nestfarado kaj kovflegado – laboroj, por kiuj ili ne plu kapablas. Ĉar iliaj kapoj eĉ ne plu taŭgas por mem-manĝado. Ili do ankaŭ bezonas sklavojn por sin nutrigi. Alie ili ja mortus pro malsato. (Ĉi tie certe finiĝas ĉiuj komparoj).

(2007-07-31)

La unua sangoprem-mezurado

En la jaro 1726 *Stephen Hales* (1677-1761), natursciencisto interesita brita ekleziulo, faris decidan eksperimenton por determini la sangoprem: li enmetis en la arterion de ĉevalino latunan kondukilon, kiu estis konektita kun 3-metrojn alta vitrotubo. En tiu videblis, kiel la sango laŭ korbato altiĝis ĝis 2 metroj kaj reen falis. Poste, en 1881, la viena privatdocento *Samuel Siegfried Karl Ritter von Basch* (1837-1905) prezentis la unuan ilon, per kiu oni povis ne-sange mezuri la sangoprem – laŭ la pulsobato. Ankoraŭ post la sekva jarcentoŝanĝo tamen multaj kuracistoj konsideris la sangoprem kiel mezuron de la kor-povo kaj ne de la kor-laboro. Sekve de tio, kun alta sangopremo oni vere “ŝvelis pro saneco”. Tiuj tempoj bedaŭrinde forpasis...

(2007-07-10)

Tri-arbo-veneno

La brita marveturisto *Sir Walter Raleigh* (ĉ. 1554-1618) ne nur kunportis al Eŭropo la tabakon, sed ankaŭ la kuraro-venenon. Li observis en la pluvarbaro de Gujano, kiel simio – trafita de sago de indiĝeno – ekkriis, saltis sur proksiman arbon, atingis ankoraŭ pluan arbon, kaj poste morta falis surteren. La uzitan sagovenenon la indianoj nomis “tri-arbo-veneno”. La pli fortaj variantoj estis la “du-arbo-veneno” kaj la “unu-arbo-veneno”. *Raleigh* kunprenis ekzempleron de la “kurari”-nomata miksaĵo, kies aktiva komponanto konsistis el plantopartoj de la liano-specio *Chondodendron tomentosum*, ankaŭ nomata “tubo-kuraro”. Medicinistoj malkovris la muskolar-malstreĉan efikon de la kuraro nur 200 jarojn poste. La simio ĝin spertis ĉe la tria arbo.

(2007-07-03)